

تصویب نامه شماره 41720 - 42.7.13) ملک به نام آنها در دفتر
املاک به ثبت رسیده و یا حکم قطعی مالکیت به نفع اشخاص تا
تاریخ مذکور صادر شده باشد از مقررات این ماده مستثنی است.

نوع سند: قوانین - شماره: 41720 - تاریخ: 29/4/1354

قانون اراضی مستحدث و ساحلی

مصوب 29/4/1354

ماده 1

ماده 1 - اصطلاحات مندرج در این قانون به شرح زیر تعریف و توصیف میشوند:

الف- اراضی مستحدث عبارت است از زمینهایی که در نتیجه پایین رفتن سطح آب یا هر نوع جریان آب در کرانههای دریا و دریاچهها و جزایر یا در نتیجه پایین رفتن آب یا خشک شدن تالابها ظاهر و یا ایجاد میشود.

ب- اراضی ساحلی، بهنهای است با عرض مشخص از اراضی مجاور دریا و دریاچهها یا خلیج که حداقل از یک سو به کنار دریا یا دریاچه یا خلیج متصل باشد.

ج- تالاب، اعم از اراضی مرداب، باتلاق یا آب بندان طبیعی که سطح آن در حداکثر ارتفاع آب از پنج هکتار کمتر نباشد.

د- حریم، قسمتی از اراضی ساحلی یا مستحدث است که یک طرف آن متصل به آب دریا یا دریاچه یا خلیج یا تالاب باشد.

ماده 2

ماده 2 - عرض اراضی ساحلی و مستحدث و حریم منابع مندرج در این قانون به شرح زیر تعیین میشود:

الف- عرض اراضی مستحدث دریای خزر خط ترازبست به ارتفاع یکصد و پنجاه سانتیمتر از سطح آب در آخرین نقطه پیشرفت آب دریا در سال 1342 ولی در نقاطی که این خط به جاده سراسری عمومی ساحلی فعلی برخورد میکند حد اراضی مستحدث جاده مزبور است.

ب- عرض اراضی ساحلی خلیج فارس و دریای عمان دو کیلومتر از آخرین حد پیشرفت آب دریا بالاترین نقطه مد خواهد بود.

2 ج- عرض اراضی ساحلی دریاچه رضاییه یک هزار متر از آخرین حد پیشرفت آب در سال 1353 می باشد، لجنزارها متصل به این عرض ونمکزارها تا آخرین حد آنها جزو اراضی ساحلی مذبور محسوب است.

د- عرض حریم دریای خزر شصت متر از آخرین نقطه پیشرفتگی آب در سال 1342 و عرض حریم دریاچه رضاییه شصت متر از آخرین نقطه پیشرفتگی آب در سال 1353 و عرض حریم خلیج فارس و دریای عمان شصت متر از آخرین نقطه مد می باشد.

تبصره 1

تبصره 1- وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مکلف است حداکثر ظرف پنج سال از تاریخ تصویب این قانون حدود آن قسمت از حریم و اراضی مستحدث دریای خزر را که تاکنون علامتگذاری نشده و نیز حریم و اراضی ساحلی خلیج فارس و دریای عمان و دریاچه رضاییه را شناسایی و نقشهبرداری و با نصب علامت مشخص نماید، این حد پس از تشخیص از لحاظ حریم با اراضی مستحدث یا ساحلی قطعی است، اراضی مستحدثی که بعد از تصویب این قانون ایجاد می شود به عرض حریم مذکور اضافه شد.

خواهد

هزینه انجام کار بر اساس طرحی که از طرف سازمان جنگلها و مراتع کشور تهیه و به سازمان برنامه

و بودجه پیشنهادها می شود توسط سازمان برنامه و بودجه تأمین و از محل اعتبارات مربوطه تأدیه خواهد شد.

تبصره 2

تبصره 2- عرض حریم و حدود اراضی مستحدث سایر دریاچهها و تالابهای کشور و مدت لازم برای نصب علامت مشخصه آنها بنا به پیشنهادها وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و تصویب هیأت وزیران تعیین می شود.

آیین نامه اجرایی تبصره (2) ماده (2) قانون اراضی مستحدث و ساحلی را اینجا بخوانید

ماده 3

ماده 3 - کلیه اراضی مستحدث کشور متعلق به دولت است و اشخاص حق تقاضای ثبت آنها را ندارند و در صورتی که نسبت به اراضی مذکور درخواست ثبت شده باشد آن درخواست باطل و ادارات 3 ثبت محل مکلفند تقاضای ثبت اراضی مزبور را از وزارت کشاورزی و منابع طبیعی یا سایر سازمانهای دولتی که در آنها تصرفاتی دارند با تأیید وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بپذیرند.

تبصره 1

تبصره 1 - اراضی مستحدث دریای خزر که از طرف اشخاص تقاضای ثبت شده و تا تاریخ 42.7.13 (موضوع تصویب نامه شماره 41720 - 42.7.13) ملک به نام آنها در دفتر املاک به ثبت رسیده و یا حکم قطعی مالکیت به نفع اشخاص تا تاریخ مذکور صادر شده باشد از مقررات این ماده مستثنی است.

تبصره 2

تبصره 2 - تبصره بند 9 ماده یک قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراعات منحصراً مربوط به دریای خزر بوده و کامakan قبل اجرا است.

ماده 4

ماده 4 - کلیه اراضی ساحلی دریای عمان و خلیج فارس و دریاچه رضاییه که تا تاریخ تصویب این قانون به نام اشخاص در دفتر املاک به ثبت رسیده باشد متعلق به دولت است و اشخاص حق تقاضای ثبت آن را ندارند و در صورتی که نسبت به اراضی مزبور تقاضای ثبت شده ولی منجر به ثبت ملک به نام متقاضی در دفتر املاک نشد تقاضای ثبت باطل است و اداره ثبت محل مکلف است تقاضای ثبت اراضی مزبور را از وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و یا سایر سازمانهای دولتی که در این اراضی تصرفاتی دارند با تأیید وزارت کشاورزی و منابع طبیعی بپذیرد.

تبصره 1

تبصره 1 - مستثنیات این ماده که به هر حال خارج از حریم می باشد به شرح زیر است:

الف- اراضی واقع در محدوده قانونی شهرها در تاریخ تصویب این قانون.

ب- عرصه اعیان احداث شده و اراضی مزروعی و آیش و باغات و نخلستانها و قلمستانها که تا تاریخ تصویب این قانون احداث شده میزان آیش طبق عرف محل و به هر صورت از دو برابر زمین تحت کشت تجاوز نخواهد کرد.

ج- محابط ساختمانهایی که در اراضی موضوع بند ب این تبصره قرار دارند حداکثر تا بیست برابر سطح زیربنای آن مشروط بر آن که مساحت آن از 3000 متر مربع بیشتر نبوده و در حریم دریا و دریاچه یا خلیج نیز واقع نباشد.

تبصره 2

تبصره 2- تشخیص مستثنیات مندرج در بندهای فوق به عهده سازمان جنگلها و مراتع کشور بوده و نظریه سازمان در این مورد قطعی است.

ماده 5

ماده 5- در صورتی که اراضی مذکور در ماده 4 این قانون که با رعایت شرایط مقرر در آن ماده در دفتر املاک به نام اشخاص ثبت شده باشد به تشخیص هیأت وزیران مورد نیاز طرحهای عمومی کشور باشد آن اراضی به

تصرف طرح مربوطه در خواهد آمد و هر گاه مقدار زمین در یک مالکیت کمتر از 1000 متر مربع باشد بهای عادلانه آن طبق قانون برنامه و بودجه تعیین و از محل اعتبار طرح نقداً پرداخت خواهد شد، ولی هرگاه مجموع آن در یک مالکیت از 1000 متر مربع باشد بیشترین باشد مازاد بر 1000 متر مربع از نزدیکترین منابع ملی آن منطقه به مساحت مساوی به مالک واگذار و پابهپا خواهد شد.

ماده 6

ماده 6- وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است عرصه اعیان و محوطه‌های ساختمانهایی را که تا تاریخ 30.5.46 از طرف اشخاص در اراضی مستحدث متعلق به دولت در کرانه دریای خزر ایجاد و احداث شده به صاحبان آنها اجاره دهد و یا بفروشد بهای عرصه و اجاره بها به ترتیب مذکور در ماده 12 این قانون تعیین می گردد.

تبصره 1

تبصره 1- در صورتی که صاحبان اعیان ظرف ضربالاجلی که از طرف وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تعیین و ابلاغ یا آگهی می شود و از سه ماه کمتر و از یک سال بیشتر خواهد بود حاضر به

خرید یا اجاره عرصه نشوند، اعیان موجود در اراضی مزبور با سپردن بهای آن به صندوق ثبت متعلق به دولت خواهد ماند و سند مالکیت عرصه و اعیان به نام وزارت کشاورزی و منابع طبیعی صادر و به درخواست وزارت مذکور و با دستور دادستان محل توسط گارد جنگل و منابع طبیعی یا مأمورین انتظامی از متصرف خلع ید خواهد شد.

دادستان محل ظرف یک ماه از تاریخ وصول تقاضای وزارت کشاورزی و منابع طبیعی نسبت به موضوع دستور صادر مینماید و این دستور قطعی است.

از تاریخ سپردن بهای اعیان توسط وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تا تاریخ خلع ید از عرصه و اعیان ماهانه معادل یک درصد مجموع بهای عرصه و اعیان از متصرف حق الارض وصول خواهد گردید.

تبصره

تبصره 2- منظور از اعیان در این قانون ساختمان یا تأسیسات یا باغ میوه یا بیشه دست کاشت و

قلمستان می باشد. جبر، آلودگی، کبر و صرفدیوارکشی و حفر چاه و ایجاد حصار و نصب سیم خاردار و امثالهم اعیانی محسوب نمی شود. تشخیص وزارت کشاورزی و منابع طبیعی در این مورد قطعی است.

ماده 7

ماده 7 - حریم منابع مندرج در ماده 2 قابل تملک و تصرف خصوصی نیست ولو آن که متصرفین

این قبیل اراضی، اسناد مالکیت گرفته باشد، ولی استفاده از حریم مزبور برای ایجاد تأسیسات ضروری دولتی که جنبه اختصاصی نداشته باشد با رعایت مقررات آییننامه اجرائی این قانون و تصویبیهات وزیران مجاز می باشد.

تبصره

تبصره - ایجاد اسکله برای دسترسی به دریا به منظور استفاده از تأسیسات تفریحی ساحلی یا تعمیرگاههای دریایی متعلق به بخش خصوصی براساس طرحی که بر حسب مورد توسط وزارت اطلاعات و جهانگردی با وزارت راه و ترابری پیشنهاد و به تصویب وزارت کشاورزی و منابع طبیعی می رسد یا اخذ اجاره بها مجاز می باشد.

ماده 8

ماده 8 - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است تأسیساتی را که در حریم یا داخل دریا یا

دریاچهها ایجاد شده است به ترتیبی که در ماده 12 این قانون مقرر شده خریداری نماید و تازمانی که خریداری نشده است از متصرفین حق الارض دریافت کند.

مبدأ محاسبه و مطالبه حق‌الارض 342.7.13 می باشد مگر این که تأسیسات بعد از تاریخ مذکور احداث شده باشد که در این صورت تاریخ ایجاد تأسیسات مبدأ مطالبه حق‌الارض خواهد بود.

سازمانهای دولتی از لحاظ پرداخت حق‌الارض مشمول این ماده نیستند منظور تأسیسات در این ماده هر نوع ساختمان یا اسلکه یا توقفگاه و یا گردشگاههای دریایی و یا خطوط لوله برای بردن آب از دریا می باشد، اجاره مندرج در این ماده مانع مراجعه سازمان جنگلها و مراتع کشور به مراجع قضایی جهت تحصیل حکم خلع ید و قلع بنای اشخاص در حریم نیست.

ماده 9

ماده 9 - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است اراضی مستحدث ساحلی متعلق به دولت را بفروشد یا اجاره دهد یا با سایر اراضی و تأسیسات معاوضه نماید. تعیین ضوابط و شرایط فروش و اجاره و معاوضه و بهروری از اراضی مذبور در آییننامه اجرایی این قانون تعیین می گردد.

تبصره

تبصره - مالکانی که اراضی مستحدث و ساحلی بین اراضی آنها و حریم دریا قرار گرفته در صورت تساوی شرایط برای خرید یا اجاره یا معاوضه حق تقدم دارند، در این قبیل موارد وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مراتب را به آنها ابلاغ و در روزنامه کثیرالانتشار آگهی می نماید استفاده از این حق تقدم در طول یک ماه از تاریخ صدور آگهی یا اختار خواهد بود.

ماده 10

ماده 10 - دولت مکلف است از نزدیکترین جاده اصلی به دریای خزر راههای فرعی عبور و مرور تا

حریم دریا در محل‌های مناسب ایجاد نماید، فاصله راههای فرعی از یکدیگر نباید از شش کیلومتر

بیشتر و عرض آنها از 9 متر کمتر باشد، در صورتی که برای احداث راههای مذکور استفاده از

اراضی ملکی اشخاص ضرورت داشته باشد و یا احتیاج به تخریب ساختمان یا تصرف قسمتی از باغات

یا اراضی مزروعی پیدا شود دولت می تواند با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید.

www.ekhtebare.com

ماده 11

ماده 11- هر کس به قصد تصرف به اراضی مستحدث و ساحلی متعلق به دولت و حریم دریا و دریاچه‌ها و تالاب‌های کشور تجاوز کند و یا اراضی مزبور را با برداشت شن و ماسه و خاک و سنگ تخریب نماید به حبس جنح‌های تا سه سال و خلع ید محکوم خواهد شد. وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مکلف است به محض اطلاع به وسیله گارد جنگل و مأمورین خود رفع تجاوز کند و مراتب را برای رسیدگی به موضوع و تعقیب کیفری کتباً به دادسرای محل اعلام نماید. اعیانی که در عرصه مورد تجاوز احداث شود به حکم دادگاه جزایی به نفع دولت ضبط یا قلع بنا خواهد شد.

ماده 12

ماده 12- تعیین حق الارض و بهای عرضه و اعیان و میزان اجاره‌ها و ارزیابی عوض و معوض با رعایت نرخ عادلانه روز و جلب نظر کارشناس رسمی دادگستری به عهد سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور می باشد.

اشخاصی که به تشخیص سازمان جنگل‌ها و مراتع نسبت به موارد فوق معترض باشند می توانند اعتراضیه و مدارک خود را حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ آگهی در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار مرکز یا ابلاغ کتبی سازمان به مرجع مندرج در آگهی یا ابلاغ تسلیم نمایند. اعتراضات واصله وسیله هیأتی مرکب از وزیر کشاورزی و منابع طبیعی - دادستان کل و ریس سازمان ثبت یا نمایندگان آنها مورد رسیدگی و اتخاذ تصمیم قرار خواهد گرفت. تصمیم اکثریت اعضاء هیأت مزبور قطعی و لازمالاجرا خواهد بود.

نحوه اقدام و سایر موارد مربوط در آییننامه این قانون تعیین و تصریح خواهد شد.

ماده 13

ماده 13- از تاریخ اجرای این قانون، قانون مربوط به اراضی ساحلی مصوب مرداد ماه 1346 ملغی است.

ماده 14

ماده 14- آییننامههای اجرای این قانون توسط وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تهیه و پس از تأیید هیأت مذکور در ماده 12 به تصویب هیأتوزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر چهارده ماده و ده تبصره پس از تصویب مجلس سنا در جلسه روز دوشنبه 1354.4.6، در جلسه روز یکشنبه بیست و نهم تیر ماهیک هزار و سیصد و پنجاه و چهار شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

آیین نامه اجرایی تبصره (2) ماده (2) قانون اراضی مستحدث و ساحلی

مصوب 1354 با اصلاحات تا خرداد 1396

ماده 1

ماده 1 - در این آیین نامه اصلاحات زیر در معنای مشروح مربوط به کار می روند:

الف - تالاب: مطابق بند 1 ماده (1) کنوانسیون رامسر شامل باتلاق، لجن زارها و آب های طبیعی و مصنوعی اعم از دایمی یا موقت که آبهای شور یا شیرین یا تلخ در آن به صورت راکد یا جاری یافت می شود و از جمله شامل آبگیرهای دریایی است که عمق آنها در پایین ترین حد جرز از شش متر تجاوز نکند.

ب - دریاچه: نوعی تالاب است اعم از شور یا شیرین که به آبهای آزاد راه ندارد.

ج - حریم: قسمتی از اراضی ساحلی یا مستحدث است که یک طرف آن متصل به آب دریاچه یا تالاب باشد.

د - حدود اراضی مستحدث: زمین های پایین تر از حد بستر که در نتیجه پایین رفتن سطح آب یا هر نوع جریان آب در کرانه های دریا و دریاچه ها (به استثنای دریاچه ارومیه) و یا در نتیجه پایین رفتن آب یا خشک شدن تالابها (به استثنای مرداب و برکه طبیعی) ظاهر و ایجاد شده یا خواهد شد.

ه حد بستر: آخرین نقطه پیشرفتگی آب تالاب ها و دریاچه های موضوع این آیین نامه که در یک دوره زمانی معین (بر اساس داده های ثبت شده موجود) طرف سه سال از تاریخ ابلاغ این آیین نامه

توسط وزارت نیرو تعیین می گردد.

ماده 2

ماده 2 - عرض حریم تالاب ها (به استثناء مرداب و برکه طبیعی) عرصه ای به عرض 150 متر است

که بلافاصله بعد از حد بستر تعیین می گردد.

تبصره

تبصره - وزارت نیرو مکلف است طرف سه سال بعد از ابلاغ این آیین نامه، با همانگی سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت جهاد کشاورزی عرض حریم تالابها و دریاچه های موضوع این آیین نامه را بر اساس شاخص های زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی و هیدرولوژیکی با اولویت تالاب های ثبت شده در کنوانسیون رامسر تعیین نماید.

ماده 3

ماده 3 - وزارت نیرو موظف است تا پایان برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران نسبت به تهیه نقشه حد بستر تالابها و دریاچه ها و علامت گذاری حد بستر و اراضی مستحدث تالابها به نحوی که مبین حرایم آن هم باشد، اقدام و نسخهای از نقشههای تهیه شده را برای اعمال وظایف قانونی در اختیار وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور)، سازمان حفاظت محیط زیست و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور قرار دهد.

ماده 4

ماده 4 - دریاچه های احصائی پشت سدها و مخزن و تأسیسات آبی و کانال های عمومی از موضوع این آیین نامه خارج بوده و تابع قانون تعیین حریم دریاچه احصائی در پشت سدها - مصوب 1342 و قانون توزیع عادلانه آب مصوب 1361- و سائر قوانین مربوط خواهد بود.

ماده 5

ماده 5 - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریس جمهور مکلف است اعتبارات مورد نیاز برای اجرای این آیین نامه را در سقف بودجه سنواتی پیشنهادی وزارتخانه های جهاد کشاورزی و نیرو و سازمان حفاظت محیط زیست در لوایح بودجه سنواتی منظور نماید.

ماده 6

ماده 6- به منظور نظارت بر انجام به موقع وظایف دستگاه های موضوع این آیین نامه دستگاه های یاد شده مکلفند گزارش سالیانه مراحل پیشرفت اجرای آییننامه و در صورت لزوم موانع مشکلات اجرایی آن را به هیأت وزیران گزارش نمایند.

این تصویبنامه در تاریخ 14/1/1387 به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

پرویز داودی - معاون اول ریس جمهور